

Шевчик Тарас

(науковий керівник: д.наук з держ. управл., доцент, проф. кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Толуб'як В. С.)

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

Земельні ресурси разом з іншими природними ресурсами (водними, лісовими, кліматичними, мінеральними) є компонентами довкілля, місцем існування людини. Відповідно до Конституції України земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави [1]. У відповідності до ст. 187 Земельного кодексу України контроль за використанням та охороною земель полягає в забезпеченні додержання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями і громадянами земельного законодавства України [2].

Земельним кодексом України передбачено такі види контролю за використанням та охороною земель: державний, самоврядний, громадський.

Державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері здійснення державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, а за додержанням вимог законодавства про охорону земель – центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Самоврядний контроль за використанням та охороною земель здійснюється органами місцевого самоврядування.

Громадський контроль за використанням та охороною земель здійснюється громадськими інспекторами, які призначаються відповідними органами місцевого самоврядування, центральним

органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері здійснення державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду у сфері охорони навколишнього природного середовища, і діють на підставі положення, затвердженого центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах нагляду в агропромисловому комплексі, охорони навколишнього природного середовища [2].

Правові, економічні та соціальні основи організації здійснення державного контролю за використанням та охороною земель визначає Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель». Відповідно до статті 4 цього ж Закону об'єктом державного контролю за використанням та охороною земель є всі землі в межах території України [3].

Як передбачено пунктом 25-1 Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 15, Держгеокадастр відповідно до покладених на нього завдань, серед іншого, організовує та здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності.

Повноваження щодо здійснення державного контролю за використанням земельних ресурсів у Тернопільській області встановлені у пункті 30 Положення про Головне управління Держгеокадастру у Тернопільській області, затвердженого наказом Держгеокадастру від 17.11.2016 № 308 [4].

Відповідно до статті 9 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», державний контроль за використанням та охороною земель, дотриманням вимог законодавства України про охорону земель і моніторинг ґрунтів серед іншого здійснюються шляхом:

- проведення перевірок;
- розгляду звернень юридичних і фізичних осіб;

– участі у прийнятті в експлуатацію меліоративних систем і рекультивованих земель, захисних лісонасаджень, протиерозійних гідротехнічних споруд та інших об'єктів, які споруджуються з метою підвищення родючості ґрунтів та забезпечення охорони земель;

– розгляду документації із землеустрою, пов'язаної з використанням та охороною земель;

– проведення моніторингу ґрунтів та агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення.

Суттєвою проблемою є те, що у вищевказаному Законі не деталізується порядок проведення перевірок за дотриманням вимог земельного законодавства та реалізації наданих цим Законом повноважень державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель та дотриманням вимог законодавства України про охорону земель, а чинного порядку проведення перевірок не прийнято.

Отже, враховуючи наведене, контроль за використанням земельних ресурсів у Тернопільській області та загалом в Україні, серед іншого, здійснюється з метою забезпечення додержання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами земельного законодавства України. Проте, до такого важливого напрямку, як державний контроль за використанням та охороною земель необхідне впровадження нових змін та інновацій, які змогли б забезпечити законність використання земель на європейському рівні.

Використані джерела

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

3. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» від 19 червня 2003 року. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15/ed20201016#Text>

4. Положення про Головне управління Держгеокадастру у Тернопільській області. URL: <http://ternopilaska.land.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/.pdf>